

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

10 februari 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Eddy Schuermans tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het toekennen van een monopolie aan de VDAB voor het beheer van de vervangingspools voor jonge leerkrachten
Met redenen omklede motie

Interpellatie van de heer André Denys tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het invoeren van een flexibele opdracht voor de leerkrachten lichamelijke opvoeding
Met redenen omklede motie

Interpellatie van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de medewerking van scholen aan de prinselijke blijde intredes

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 10 februari 2000

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.15 uur.*

Interpellatie van de heer Eddy Schuermans tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het toekennen van een monopolie aan de VDAB voor het beheer van de vervangingspools voor jonge leerkrachten

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Schuermans tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het toekennen van een monopolie aan de VDAB voor het beheer van de vervangingspools voor jonge leerkrachten.

De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, onlangs hebben we via de media vernomen dat de regering heeft beslist een pool voor uitzendleerkrachten te installeren. Dit betekent dat recent afgestudeerde onderwijzers een jaar werkzekerheid krijgen en in dat kader interims van beperkte duur kunnen uitvoeren.

Dit is een nieuwe formule in Vlaanderen. Het is dan ook belangrijk dat het toewijzen en begeleiden in handen wordt gegeven van mensen die over de nodige ervaring en goede referenties beschikken. Een openbare aanbesteding, georganiseerd op basis van duidelijke en objectieve kwaliteitscriteria, lijkt me het meest aangewezen.

We hebben echter de indruk dat de Vlaamse regering een andere houding aanneemt. Ze wil bij decreet een en ander via T-interim aan de VDAB toewijzen. We zijn het niet eens met deze aanpak. Daar zijn vier redenen voor.

Ten eerste heeft Vlaanderen niet veel ervaring terzake. Dit betekent niet dat uitzendarbeid geen belangrijk gegeven is geworden. De privé-bureaus spelen hierin een belangrijke rol. Ze zijn immers verantwoordelijk voor 93 percent van de uitzendarbeid, T-interim of de openbare sector voor slechts 7 percent. Dit is geen waardeoordeel, maar een vaststelling. Op basis van de marktervaring kan men niet zeggen dat de privé-bureaus niet in aanmerking komen. Op basis van hun eigen deontologische code en een heel stringente regelgeving moeten deze bureaus zich houden aan tal van criteria. Het is dus duidelijk dat Vlaanderen beschikt over een bijzonder deskundig apparaat inzake uitzendarbeid, voor een groot aandeel in de privé-sector en voor een klein aandeel in de publieke sector. Het lijkt me dan ook logisch dat naast de publieke bemiddelaar ook de privé-bemiddelaar wordt aangesproken voor deze belangrijke opdracht.

Ten tweede staat in het Vlaams regeerakkoord dat de rol van de VDAB verschuift van actor naar regisseur. De Vlaamse regering vindt dus dat er een publieke instantie moet zijn die op basis van de informatie waarover ze beschikt, een beetje stuurt en beïnvloedt, maar niet de actor bij uitstek hoeft te zijn. De voorgestelde decretale regeling druist daar regelrecht tegen in.

Ten derde sluit u, door het betonneren in het decreet van deze overeenkomst met de VDAB, een soepele aanpak uit. Het lijkt ons niet verstandig om het afsluiten van beheersovereenkomsten op dit vlak in een decreet vast te leggen.

Ten vierde zijn er ook aspecten op het internationale vlak. Conventie 181 van de Internationale Arbeidsorganisatie, waarnaar we ons in Vlaanderen altijd hebben gericht in de diverse aspecten van arbeidsbemiddeling, schaft het publieke monopolie inzake arbeidsbemiddeling af, en plaatst publieke initiatieven en privé-initiatieven op gelijke voet. Het is internationaal onderschreven dat het van-

Schuermans

daag geen enkele zin meer heeft om op dit vlak een monopolie van de overheid te installeren. Met wat u doet volgt u deze conventie niet, en dat betreuren we.

Het Vlaams Parlement heeft op het einde van de vorige zittingsperiode quasi unaniem een decreet aangenomen waardoor deze internationale conventie werd uitgevoerd. Daarin werd ondubbelzinnig bepaald dat in de toekomst voor dit type van initiatieven, naast de publieke bemiddelaar, ook privé-initiatieven een kans krijgen.

Mijn laatste punt valt enigszins buiten het bestek van deze interpellatie, maar zal toch belangrijk zijn als straks een en ander parlementair wordt behandeld. In het voorliggend initiatief, dat we als zodanig wel onderschrijven, moet ook rekening worden gehouden met de wet op de tijdelijke arbeid van 1987, die het ter beschikking stellen of detacheren, verbiedt. We betreuren dat dit nog steeds het geval is. U zou uw initiatief moeten aanpassen aan de federale regels. Het zou jammer zijn dat het initiatief om die reden in het gedrang zou komen.

Het hoofdpunt van deze interpellatie is onze uitdrukkelijke vraag om, naast de VDAB, via T-interim, ook het grootste deel van de spelers op de markt uit de privé-sector aan bod te laten komen.

De voorzitter : De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, enige tijd geleden raakte bekend dat er werk wordt gemaakt van vervangingspools in het onderwijs. Dat is een van de maatregelen om jonge afgestudeerden binnen het onderwijs te houden, hen een garantie te bieden, en te beletten dat zij elders hun heil zoeken, met alle gevolgen van dien. De voorbije weken werd dat al vaker te berde gebracht.

De minister heeft ook onmiddellijk bekendgemaakt dat ze met de VDAB scheidt wil gaan om deze vervangingspools in te richten. Ook ik ben benieuwd naar het antwoord van de minister op deze interpellatie. Enerzijds is de VDAB een bevoorrechte partner, gezien hij opereert onder de bevoegdheid van de Vlaamse overheid; anderzijds is de dekkingsgraad van de VDAB in Vlaanderen een niet onbelangrijke troef om op een gestructureerde manier in heel Vlaanderen te kunnen werken. Daarom denkt onze fractie dat dit wel verdedigbaar is.

Ik hoop dat de minister duidelijk zal antwoorden op de vragen van de heer Schuermans met betrekking tot Europese afspraken over de privé-markt. Onze fractie kan hoe dan ook vrede nemen met het feit dat de VDAB de bevoorrechte partner is.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik wil graag de kritische vraag van de heer Schuermans bijtreden. Voor mij is het niet zo evident dat de VDAB a priori de partner wordt. Er is een debat aan de gang over de kerntaken en de instrumenten waarover we beschikken. Het is echter duidelijk dat dit verzelfstandigd instrumentarium werkt in een vrije markt waarin het prioriteiten heeft.

Die prioriteiten worden niet altijd ingevuld. De VDAB slaagt er niet in om op de eerste plaats werklozen aan het werk te helpen, en andere instanties vloeien naar de markt. We kunnen ons dan ook afvragen of de VDAB niet beter eerst daarop zijn energie zou richten, in plaats van op iets dat gegarandeerd succes heeft. Hij kan immers via contracten de nodige middelen genereren. Dat wordt steeds meer een structurele zwakheid van de VDAB.

Voor mij is de VDAB geen bevoorrechte partner. De markt wordt steeds meer vrijgemaakt, bijvoorbeeld ook inzake de post en het spoor. Ik zie niet in waarom deze sector zich ook niet op een vrije manier op de markt mag bewegen, tenzij we sociale klemtonen moeten leggen die we niet aan de vrije markt kunnen overlaten. Daaraan moet de VDAB in de eerste plaats werken.

Ik deel deze mening dus niet. Men had het op een open basis moeten aanbieden. Als dan zou zijn gebleken dat de VDAB de beste garanties kon bieden qua prijs, kwaliteit en ervaring, dan had ik er verder geen probleem mee. Ik ben niet a priori tegen, maar ook niet a priori voor. Dit is echter een merkwaardige gang van zaken.

Ik ben ook benieuwd hoe de VDAB zal omgaan met heel wat problemen die zich in verband met die pools zullen voordoen. Ik neem aan dat het kabinet daar al een duidelijke visie op heeft. Het is een waardevolle poging om de instroom te verankeren en ervoor te zorgen dat jonge leerkrachten niet gedemotiveerd raken en werk gaan zoeken in andere sectoren. Ik volg u in die zorg en in uw ambitie. De vraag is echter hoe dit zich zal verhouden tot een autonoom personeelsbeleid, in het licht van

Martens

de vrijheid van onderwijs die u terecht bepleit in uw beleidsnota.

Wie zal de coaching en begeleiding van deze mensen op zich nemen? Zij zullen worden ingezet voor interimjobs in vacatures die voor een korte of middellange termijn niet kunnen worden ingevuld. Dat zal verder moeten worden gevolgd. Hoe zullen ze worden ingezet als er geen vacatures zijn? Blijven ze dan in het luchtledige?

Er zijn dus veel vragen. De opdracht toewijzen aan de VDAB op het ogenblik dat het probleem nog niet in zijn volle draagwijdte bekend is en het lastenboek niet gekend is, lijkt me een eigenaardige gang van zaken.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, deze interpellatie stelt me in de gelegenheid een stand van zaken te geven. Er is immers een evolutie in dit dossier: iedereen zal daarvan op de hoogte willen zijn. Zo zal, meen ik, ook een deel van de kritiek kunnen worden weggenomen.

Dit initiatief is ingegeven door het nijpende lerarentekort waarmee we vanaf het begin werden geconfronteerd. Dit is echter de jongste weken opnieuw in de belangstelling gekomen door reacties van directies, die nooit de gelegenheid laten voorbijgaan ons daarop te wijzen. We zijn ons er meer dan ooit van bewust dat dit misschien wel een van de grootste problemen is op korte termijn. Als gevolg daarvan hebben we getracht enkele zaken uit te werken, zowel op korte als op lange termijn. Dat blijkt ook uit de beleidsnota die binnen enkele weken zal worden besproken.

U zult me niet horen zeggen dat de vervangingspools echt structurele oplossingen zullen bieden voor het probleem. De vervangingspools en de elementen die nu in het decreet zitten moeten worden bekeken als middelen om op korte termijn een aantal problemen weg te werken. Later moeten we evalueren of die systemen moeten blijven bestaan en of er eventueel een bijsturing moet komen. Ik vind trouwens dat decreten en besluiten altijd regelmatig moeten worden geëvalueerd. Dat lijkt me vanzelfsprekend.

De maatregelen op korte termijn moeten natuurlijk zo snel mogelijk worden gerealiseerd. Het

heeft geen zin het lerarentekort trachten te lijf te gaan en dan iets voor te stellen dat pas binnen twee schooljaren ingang kan vinden. Het probleem situeert zich immers nu, op heel korte termijn. Op 22 december laatstleden heeft de Vlaamse regering het voorontwerp van decreet waarover u het had, het decreet houdende dringende maatregelen betreffende het lerarenambt, principieel goedgekeurd. Conform dit voorontwerp – en ik benadruk dat het slechts een voorontwerp is – zou de regering inderdaad een beroep doen op de VDAB om de vervangingspool uit te bouwen. Een beheersovereenkomst tussen regering en VDAB is, in tegenstelling tot wat de interpellant doet uitschijnen, nog niet afgesloten.

De hoogdringendheid van de te nemen maatregel is de eerste reden waarom de Vlaamse regering de VDAB als partner kiest. Indien de weg van de openbare aanbesteding – in dit geval een openbare aanbesteding op Europees niveau – zou worden gevolgd, zou dit de procedure dermate verlengen dat de realisatie vanaf 1 september 2000 niet haalbaar zou zijn. Niet alleen zou de procedure inzake de totstandkoming van het decreet daardoor uitlopen, ook is het wat de praktische organisatie en voorbereiding betreft ondenkbaar dat hiermee zou worden begonnen tegen het einde van het huidige schooljaar. De software voor de databank moet immers worden ontwikkeld, de gegevensstromen tussen het departement Onderwijs en de VDAB moeten hun weg vinden en dies meer. De overheid kan het zich in deze omstandigheden niet veroorloven om zo een belangrijk project met een rechtstreekse impact op duizenden leerkrachten zonder grondige voorbereiding te willen realiseren.

Een ander element is dat de VDAB voor scholen vandaag een vertrouwde partner is bij het zoeken naar leerkrachten. Enerzijds wordt in de bestaande regelgeving een expliciete rol toebedeeld aan de VDAB: de overheid legt op die manier reeds een samenwerking tussen scholen en VDAB op bij het zoeken naar geschikte leerkrachten. Anderzijds groeien er ook spontaan samenwerkingsverbanden tussen de VDAB en de scholen. Dat merkten we onlangs aan het recente initiatief waarbij zes Noord-Limburgse scholen in samenwerking met de VDAB een proefproject 'werken in een virtuele kantooromgeving' hebben opgestart.

Ik kan me voorstellen dat u geen genoegen neemt met deze argumenten. Daarom geef ik ook de stand van zaken. Het voorontwerp werd besproken door de regering. De onderhandelingen terzake zijn begonnen. Uit deze onderhandelingen is gebleken dat er inderdaad een aantal technische proble-

Vanderpoorten

men rijzen. Dat heeft er ons toe doen besluiten de tekst opnieuw te zullen aanpassen, zij het niet inzake het openstellen voor het privé-initiatief. Wel gaat het over technische problemen inzake het statuut van de leerkrachten. De rol van de VDAB wordt daardoor beperkt tot die van bemiddelaar, tot de decretale opdracht. Er werden vooral juridische bezwaren geuit tegen het voornemen om de leden van de pool een arbeidsovereenkomst met de VDAB te geven en ze tevens in een statutaire toestand te brengen telkens als het poollid als vervanger optreedt. Dat gaf aanleiding tot een complexe situatie, zodat we dit dus hebben laten varen.

De VDAB wordt dus geen werkgever, maar een regisseur – dat is de decretale rol -, en dus niet meer de organisator van deze interimarbeid. Dat is een belangrijk gegeven, waardoor we, zeker wat de kritiek op de rol van de VDAB betreft, in een andere situatie terechtkomen. Dit decreet zal geregeld moeten worden geëvalueerd, ook al in het licht van de veranderende situatie op de arbeidsmarkt voor leerkrachten. Leerkrachten die in de pool terechtkomen, worden meteen ook verankerd aan een school. De coaching en opvolging van die leerkrachten gebeurt in de ankerschool.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer de voorzitter, met dit antwoord kunnen we geen genoegen nemen. De minister deed weliswaar geruststellende uitspraken over het technische aspect van de zaak, zoals de overeenstemming met de wet op de tijdelijke arbeid. Ten gronde komt er echter geen oplossing. We weten nog altijd niet wat de rol van de VDAB is versus de particuliere bureaus.

De minister schermt met het argument van het tijdgebrek : als er op basis van aanbestedingen wordt gewerkt, kan het dossier eind 2000 niet rond zijn volgens de minister. Nochtans dateert de beslissing al van vorig jaar. Dat zou de doodsteek zijn voor alle publieke aanbestedingen. Er zijn voorbeelden genoeg van aanbestedingen die binnen een beperkt tijdsbestek correct werden uitgevoerd. De minister hoeft de uitslag van de aanbesteding trouwens niet af te wachten om al een aantal voorbereidende maatregelen te treffen. Het tijdsargument mag in geen geval worden ingeroepen om in te gaan tegen het regeerakkoord, dat de VDAB-rol verlegt van acteur naar regisseur, of tegen de conclusies van het parlementaire debat om de rol van de VDAB aanzienlijk in te krimpen, of zelfs tegen

de internationale conventie die werd afgesloten binnen de IAO. Met haar voorstel zet de minister de klok twintig jaar terug. Dit is voor ons totaal onbegrijpelijk en we zullen dit met alle middelen bestrijden, onder meer met een met redenen omklede motie.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Wij kunnen met het antwoord van de minister wel genoegen nemen, met dien verstande dat we het een tijdelijke oplossing vinden, ingegeven door de tijdsdruk.

Deze oplossing mag echter niet structureel worden verankerd. Wij zien voor de VDAB niet automatisch een regisseursrol weggelegd. We moeten, zonder ideologische vooringenomenheid, discussiëren over de kerntaken van de overheid. Daarin hoort de vraag thuis : wat is de rol van de VDAB ? Het is dus voorbarig om nu al van een regisseursrol voor de VDAB te spreken. Wij vragen dus een debat over de rol van de VDAB en tegelijk vragen we dat de markt al zou worden onderzocht, eventueel aan de hand van een lastenboek. We zeggen dus ja tegen de urgente oplossing, maar structureel willen we dat alle mogelijkheden worden onderzocht.

De heer Eddy Schuermans : Hoe rijmt de heer Denys dit tijdelijke karakter met een decretale regeling ? Het gaat hier verder dan een tijdelijke beheersovereenkomst, het gaat om een decretale regeling waarin deze oplossing wordt gebetonneerd. Voorts stel ik vast dat men op andere departementen voor de werving en selectie van contractuelen wel een beroep doet op particuliere bureaus. Waarom zou zulks voor onderwijs niet kunnen ? Ik blijf erbij dat men de zogenaamde tijdsdruk misbruikt.

De heer Luc Martens : Ook ik neem met enige verbazing en terughoudendheid nota van het argument van urgentie dat de minister hanteert, en ik vraag me af hoe men een opdracht kan toewijzen zonder duidelijk lastenboek. Men zegt eigenlijk a priori welke partner de opdracht zal moeten uitvoeren, ook al kan die dat niet aan. Dat zal nog andere vragen oproepen, bijvoorbeeld die van het autonoom personeelsbeleid.

In haar beleidsnota pleit de minister voor zo een autonoom personeelsbeleid voor de scholen, iets wat we toejuichen, want de vrijheid van onderwijs impliceert een autonoom beleid. Wat is nu eigenlijk de meerwaarde van wat de VDAB doet ? Hij legt de brug tussen de werkzoekende en de aanbieder van werk. Welke prijs zal men betalen voor zo een marginale meerwaarde ? Hoe zal het partnership

Martens

er uitzien met de mensen die de leerkrachten coachen ? Hoe zal hun evaluatie en pedagogische begeleiding gebeuren ? Wat is de band met de begeleiding die de scholen binnen hun net krijgen ? Dit zijn allemaal open vragen die aantonen dat men overhaast tewerk is gegaan. Ik ben benieuwd naar de echte motieven om deze voorkeursbehandeling aan de VDAB toe te kennen. In elke geval moet het systeem tot een inloopjaar worden beperkt. Daarna moet de markt worden onderzocht, waarbij elk dossier op zijn eigen merites wordt beoordeeld.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : De essentie – waar de heer Schuermans aan voorbij gaat – is dat we geconfronteerd worden met een tekort aan leerkrachten. Precies daarom zijn we tot deze bijna noodmaatregel gekomen. We willen de scholen niet nog een jaar opzadelen met de problematiek van zoeken naar interimkrachten die ze niet vinden. De cruciale periode is nu opnieuw aangebroken. Dagelijks lopen er zowel op het kabinet als op het departement massa's telefoons binnen met die klacht. Het zou op pedagogisch vlak totaal onverantwoord zijn om dit probleem weer eens voor ons uit te schuiven.

Het gaat in eerste instantie om een tijdelijk gegeven. Ik verbind me er nu toe dat we dit op vrij korte termijn zullen bijsturen. We hebben zelf ook gedacht aan de optie van een privé-partner. In de Vlaamse regering is hierover van gedachten gewisseld. Een en ander moet kaderen in de globale discussie over de rol van de VDAB waar ook andere commissies aan zullen deelnemen.

Enkele opmerkingen van de heer Martens gaan over het decreet ten gronde. Daar kan ik vandaag niet op antwoorden, om de eenvoudige reden dat er op dit moment een nieuwe tekst wordt geschreven die opnieuw aan de Vlaamse regering zal worden voorgelegd en waarin met een aantal van die opmerkingen rekening wordt gehouden. Het is geen eenvoudig decreet, het is zeer technisch en het moet rekening houden met de verschillende elementen uit de rechtspositieregeling en dergelijke. We hebben bovendien te maken met de nettenstructuur. Ik benadruk dat de scholen vrijwillig in het systeem zullen stappen.

Een en ander moet rond zijn voor 1 juni, want dan moet de vraag aan de toekomstige leerkrachten

worden gesteld. Wie hier ervaring mee heeft, weet dat het lang duurt vooraleer een onderwijsdecreet rond is. We moeten advies vragen aan de VLOR, onderhandelen met de vakbonden, met de inrichtende machten, en in dit geval ook nog met de SERV. Dan moet het worden besproken in deze commissie en in het Vlaams Parlement. We hadden echt geen tijd meer om het probleem voor ons uit te schuiven.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Schuermans werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer André Denys tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het invoeren van een flexibele opdracht voor de leerkrachten lichamelijke opvoeding

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Denys tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het invoeren van een flexibele opdracht voor de leerkrachten lichamelijke opvoeding.

De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de flexibiliteit van de leerkrachten lichamelijke opvoeding heeft uiteraard niet te maken met de fysieke flexibiliteit, maar met de poging de opdracht van de leerkrachten uit te splitsen in enerzijds een taak in het onderwijs en anderzijds een taak binnen het sportgebeuren zelf.

Ik haal de inspiratie en de doelstellingen die ik nastreef uit een unaniem goedgekeurde resolutie van het Vlaams Parlement waarbij we de krachtlijnen van een Strategisch Plan voor de Sport hebben vastgelegd. De resolutie kwam tot stand met de medewerking van de heren Van Nieuwkerke en

Denys

Van Dijk. Ze heeft geleid tot het Strategisch Plan voor de Sport waarbij voormalig minister Martens zeer verdienstelijk werk heeft geleverd.

Eigenlijk had ik de interpellatie niet alleen tot de minister van Onderwijs moeten richten, maar ook tot de minister van Sport. Ik denk echter dat het in het kader van een geïntegreerd collegiaal beleid ook zo moet kunnen.

In de resolutie inzake onderwijs en sport stonden vier zaken. Ten eerste zouden de schoolgebouwen ter beschikking moeten kunnen worden gesteld van het sportgebeuren. Ten tweede moeten de schoolsportfederaties komen tot een geïntegreerde werking. Het derde onderdeel ging over de topsportscholen en het vierde onderdeel ging over de flexibele deeltijdse opdracht van de leerkrachten, waar ik het vandaag over heb. Die vier aspecten zijn tot stand gekomen bij de resolutie om de krachtlijnen van het Strategisch Plan voor de Sport vast te leggen. Ze vormen ook het onderdeel van dat plan.

Ook in het regeerakkoord staat duidelijk dat de prioriteit inzake sportbeleid moet liggen op het wegwerken van de fysieke achterstand van jongeren. Diverse onderzoeken, onder andere van de Koning Boudewijnstichting, tonen aan dat de fysieke conditie van jongeren lamentabel is. Aspecten zoals uithouding, weerstand en soepelheid gaan erop achteruit. Daarom wordt er in het regeerakkoord absolute prioriteit aan gegeven. Dit moet gestalte krijgen in een gedecentraliseerde aanpak, waarin drie actoren samenwerken : de gemeentelijke sportdienst, de scholen en de sportclubs. Ze moeten hun krachten bundelen om het probleem van de fysieke conditie aan te pakken. Die drie actoren hebben allemaal sterke, maar ook zwakke punten.

Het sterke punt van de scholen is dat ze met alle jongeren in contact staan. Bij sportclubs ligt dat anders. Bij de bespreking van het Strategisch Plan voor de Sport dachten we aanvankelijk aan een eng systeem waarbij sportclubs voor een deel verweven zitten in het onderwijssysteem. We zijn daar van afgestapt. Het zwakke punt van het onderwijs is dat het gevangen zit in een keurslijf van lessen.

Het sterke punt van de sportclubs is het vrijwillig. Het zwakke punt is dat de clubs te weinig middelen hebben om de jeugdopleiding op een volwaardige wijze uit te bouwen. Ze doen daar veel inspanningen voor, maar de lessen worden vaak ge-

geven door mensen zonder enige vorming op het vlak van trainerschap. De gemeentelijke sportdiensten zijn erg verdienstelijk. Hun sterke punt is dat hun sportaanbod erg verscheiden is. Het zwakke punt is dat ze minder gespecialiseerd zijn in bepaalde sporten.

Als we de optelsom maken van de inspanningen geleverd door steden en gemeenten op het vlak van sport, dan is dat bijna het achtvoudige van wat op het centrale Vlaamse niveau gebeurt. Steden en gemeenten spenderen jaarlijks 12 miljard frank, de Vlaamse overheid 1,8 miljard frank. Daarmee wil ik aantonen dat steden en gemeenten in de loop van de jaren enorme inspanningen hebben geleverd. Dat ondersteunt onze stelling dat we vertrouwen moeten hebben in het gedecentraliseerde lokale niveau. Die moet de hoeksteen vormen van het sportbeleid. Daarom is het noodzakelijk dat clubs, gemeentelijke sportdiensten en scholen samenwerken. Dat kan op twee manieren : op een gestructureerde wijze via sportacademies of in een losser verband via een samenwerkingsakkoord.

In de uitwerking van zo een schema is de leerkracht LO een erg belangrijke actor. Het is de persoon die binnen het onderwijs de verbindingsfunctie heeft tussen sport en onderwijs. Hij of zij komt in contact met al die kinderen en jongeren, beschikt over de meeste knowhow en heeft een pedagogische vorming genoten. Wetende dat er ongeveer 8000 leerkrachten lichamelijke opvoeding zijn, zou een systeem kunnen worden ingevoerd waarbij zij hun functie deeltijds in het onderwijs kunnen uitoefenen en deeltijds in een gemeentelijke sportdienst of club naar keuze. Men kan dit systeem natuurlijk niet dwingend opleggen. Onderzoek heeft uitgewezen dat van die 8000 leerkrachten 5 percent geïnteresseerd is in dit systeem, op voorwaarde dat ze hun vergoeding en statuut behouden. Dit betekent dat er in een keer 400 sporttrainers zouden bijkomen.

Dit zou mijns inziens de belangrijkste doorbraak zijn in het kader van de doelstelling om de fysieke achterstand bij de jeugd weg te werken. Ik beschouw dit als de meest essentiële maatregel die moet worden genomen, want daardoor kunnen 400 sporttrainers met een technische, fysieke en pedagogische vorming ter beschikking worden gesteld van sportclubs op het lokale niveau. Veel sportclubs investeren vandaag niet meer in jeugdwerking omdat ze door het arrest-Bosman geen transfersom meer kunnen bekomen. Niet alleen voor de voetbalsector, maar ook voor alle andere sportsectoren zou de voorgestelde maatregel soelaas kunnen bieden.

Denys

Aan deze maatregel hangt natuurlijk een prijskaartje vast. Uit berekeningen blijkt dat 400 leerkrachten die deeltijds werken als sporttrainer en deeltijds als leerkracht lichamelijke opvoeding op school overeenkomen met 200 voltijdse equivalenten. Voor elk van deze leerkrachten wordt 1,5 miljoen frank bruto uitgetrokken. Dit betekent dus een totale som van 300 miljoen frank. Van die 300 miljoen frank kan echter 50 miljoen frank worden gerecupereerd van de gemeenten. Dat is ongeveer 17,5 procent. Dit betekent dat de Vlaamse overheid – en ik heb het dan niet alleen over het departement Onderwijs – 250 miljoen frank ter beschikking zou moeten stellen voor 400 bijkomende sporttrainers. Ik ken geen enkel systeem dat voor deze kostprijs een dergelijk resultaat kan opleveren. Dit lijkt me een uitstekende prijs-kwaliteitverhouding.

Ik ben me ervan bewust dat hierover eerst overleg moet worden gepleegd met de minister van Sport. Ook hij, die de mond vol heeft van decentralisatie, moet daarvoor een deel van zijn budget afstaan. De minister-president heeft trouwens verklaard dat er 150 miljard frank meer ruimte is tijdens deze legislatuur. Dan is het toch niet teveel gevraagd om van dit totale budget 2 miljard frank meer te besteden aan sport. Er moeten natuurlijk keuzes worden gemaakt. Onze fractie kiest voor de betaalbare keuze.

De voorzitter : De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het siert de heer Denys en ook andere leden van deze commissie dat ze zo begaan zijn met deze thematiek.

Ik denk dat we de sportopvoeding in Vlaanderen al te lang stiefmoederlijk hebben behandeld, ook vanuit pedagogisch oogpunt. Binnen het onderwijs is de motorische opvoeding een van de vijf onderwijsdomeinen. Het is dan ook een schande dat daar zo weinig uren aan worden besteed. En dan wil ik het niet alleen hebben over de fysieke achteruitgang van de jongeren en over de invloed die dit al dan niet heeft op de middelen in de sociale zekerheid, maar ook over de opvoedende en integrerende waarde van sport. Dit is een minstens even belangrijk aspect. Er wordt te weinig aan sport gedaan binnen ons opvoedkundig pakket, zowel intra muros als extra muros, waar sport alleen wordt beoefend door diegenen die dit echt willen. De school is nu eenmaal de plaats waar alle kinderen bijeenkomen.

Reeds 20 jaar geleden heeft men een wetenschappelijk onderzoek gevoerd met twee vooraf gescreende klassen van een eerste leerjaar, die quasi identiek waren qua intelligentie, geslacht, enzovoort. De eerste klas liet men het gewoon curriculum van een eerste leerjaar doorlopen. De tweede klas kreeg in de voormiddag cognitieve vakken, en in de namiddag sport, spel en ontspanning. Er werd dus meer bewogen. Dat werd dan weer gekoppeld aan wiskundige elementen : er lopen er vijf over, de vier eersten bukken zich, enzovoort.

Een eerste resultaat van dit experiment na een jaar was dat de tweede groep, die meer beweging kreeg, beter scoorde op motorisch vlak. Dat is ook logisch. Die groep scoorde ook beter qua sociaal gedrag en omgang met elkaar. Ook dat is nog begrijpelijk. Zij scoorden echter ook beter qua cognitieve capaciteiten. Men zou denken dat dit minder voor de hand ligt, maar het bleek wel. Dit experiment werd 20 jaar geleden gehouden, maar we hebben er nog steeds geen lessen uit getrokken.

Het beleid dat we met ons decreetgevend werk voeren, geeft de indruk dat we niets meer hoeven te doen. Ik hoor hier spreken over het vast stramen van uurroosters en zo. Dat bestaat echter niet meer zoals vroeger. De scholen kunnen de uren veel flexibeler invullen. Er zijn veel mogelijkheden, maar blijkbaar denkt de goegemeente – en veel inrichtende machten, directies, onderwijzensen en ouders – nog steeds dat het betere resultaten geeft om van half negen tot half vier cognitieve vakken te geven. Daar heb ik de grootste bedenkingen bij. Er moet een kentering komen in de geesten, wat veel moeilijker te realiseren is dan het goedkeuren van een decreet in het parlement.

Er moet inderdaad naar mogelijkheden worden gezocht. Het voorstel van de heer Denys moet ernstig worden genomen, al is het misschien niet het summum. Als we een betere opdeling maken tussen cognitieve vakken in de voormiddag en meer motoriek in de namiddag, hebben we de leerkrachten LO niet nodig in de voormiddag. Dan is er ruimte om hen zonder meerkost in te schakelen in sportclubs en zo. In de namiddag hoeft niet volgens het klassensysteem te worden gewerkt. De school kan in zijn geheel aan sport doen.

Ik stel voor dat de minister deze gedachtegang bespreekt met de minister van Sport. Het kan eerst eens worden uitgetest in enkele modelgemeenten, om na te gaan wat de invloed is op jongeren die de stap zetten naar sportclubs, alvorens het in heel Vlaanderen naar voren te schuiven. Ik geloof dat

Van Dijck

er wel eens meer dan 5 percent leerkrachten deze stap zouden willen zetten.

De voorzitter : De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de heer Denys heeft omtrent het sportbeleid een pedagogisch verantwoorde visie verwoord, waar heel wat collega's al enkele jaren mee bezig zijn. Het gaat om een algemeen strategisch plan voor sportend Vlaanderen, dat tijdens de vorige regeerperiode werd opgesteld. We willen zo veel mogelijk mensen, ook jongeren en kinderen, aan sport laten doen in de beste omstandigheden.

Dat heeft ook een weerslag op de gezondheid in het algemeen en op de prestaties in het bijzonder. Iedere beleidsmens moet daar bekommerd om zijn. Het was dan ook de bedoeling dat de andere ministers dan die van Sport elk op hun domein zouden nagaan wat ze kunnen doen om dat Strategisch Plan te versterken. Ook aan federale ministers zou de vraag moeten worden gesteld. Ook onder de ambtenaren zijn er sportmensen aan wie kansen en mogelijkheden kunnen worden gegeven.

Ik sluit me aan bij de vraag van de heer Denys, zij het eerder schroomvallig. Vorige week heb ik al een vraag gesteld over basiseducatie. Daarbij werd een bedrag genoemd van 300 miljoen frank dat nodig is voor het dekken van de reële behoefte. Met deze tweede vraag zitten we meteen aan 500 miljoen frank. Er is echter een reële financiële repercussie.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Het hoeft niet om een verhoging van de budgetten te gaan. Ik heb wellicht te weinig nadruk gelegd op het aspect preventieve gezondheidszorg, waarvoor het departement Volksgezondheid veel middelen heeft. Als dit te maken heeft met de gezondheid van de jongeren, dan moet dat departement er ook bij worden betrokken. Als de doelstellingen gezamenlijk worden nagestreefd, kunnen we ver geraken.

De heer André Van Nieuwkerke : De verschillende departementen kunnen samenwerken. Dat is ook aanbevolen toen de prioriteiten van de regering aan de orde werden gesteld.

Deze discussie is een goede aanleiding om de concrete situatie op het terrein eens te onderwerpen

aan een discussie in de commissies voor Sport en Onderwijs. De scholen zouden bijvoorbeeld veel soepeler kunnen inspelen op het begrip eindtermen. Ze hoeven zich niet meer zo gebonden te voelen door de uren. In het lager onderwijs zijn heel wat onderwijzers die lichamelijke opvoeding geven, niet gekwalificeerd in sport. Dat verschilt van net tot net. Zulke zaken moeten we van naderbij bekijken.

De werking van de Stichting Vlaamse Schoolsport is te veel gericht op jongeren die al aan sport doen. Ze richten competities in tussen scholen met de bedoeling de eer van de school hoog te houden. Degenen die passief blijven, worden daar onvoldoende betrokken. Wie al aan sport doet in zijn club, is ook nog eens de topspeler op school. Dat kan niet de bedoeling zijn van de stichting. Het zou interessant zijn om dat eens door te lichten.

De Koning Boudewijnstichting beveelt aan de sportinfrastructuur open te stellen. Hierbij is sprake van vrijwilligheid, maar ook de wetgever moet wat dit betreft korter op de bal spelen. Er lopen een aantal projecten omtrent onderwijs en topsport. Heel wat scholen steunen ook vrijwillig leerlingen met topsportkwaliteiten. Ook daar moet aandacht aan worden besteed. Ten slotte is het een probleem dat de federatie die zich bezighoudt met de sport aan de hogescholen en universiteiten niet langer erkend is.

Naast de vragen van de heer Denys zijn er dus nog een aantal elementen die deze commissie samen met de commissie voor Sport in de onmiddellijke toekomst ter harte moet nemen.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Ik kan hier kort over zijn. In de vorige zittingsperiode hebben we terzake in het kader van de aanloop naar en de definiëring van het Strategisch Plan over de partijgrenzen heen immers goed werk geleverd. We hebben dit op een eenduidige manier gedaan. De kwaliteit van het Strategisch Plan berustte in belangrijke mate bij het feit dat we naar elkaar hebben geluisterd. Ik heb toen veel kunnen leren van de oppositie. De oppositie was ook bereid te aanvaarden dat we een aantal inzichten vertolkten die de moeite waren om verder te ondersteunen.

Ik treed dus graag het pleidooi van de heer Denys bij, ook omdat ik merk, mevrouw de minister, dat minister Sauwens ook aandacht heeft voor die jeugdsport : voor het waarmaken van die inspanningen voor de jeugd en het ontwikkelen van de

Martens

nodige kwaliteit terzake. Dat zijn immers twee belangrijke pijlers die niet los van elkaar kunnen worden bekeken. De vrijwilligheid en de goede wil kan kwalitatief worden versterkt door het inbrengen van ondersteunde professionaliteit. Jammer genoeg ontbreekt die professionaliteit soms. De mensen die zich engageren voor de jongeren doen dat met een zeer groot hart, maar precies dat ontbreken van professionele ondersteuning werkt demotiverend en leidt soms tot een niet-optimale begeleiding van het talent dat zich aandient.

Het lijkt me dus nuttig dat we proberen hier verder werk van te maken en dat de minister samen met de andere regeringsleden, vooral de ministers van Sport, Gezondheid en Jeugd, een zekere coherentie in het beleid zou ontwikkelen. Deze commissie zal dan wellicht samen met de commissie voor Sport kunnen komen tot een gemeenschappelijke strategie.

Minister Sauwens heeft nu een aantal lijnen uitgezet : zo heeft hij een budget toegewezen waarin we tijdens de vorige zittingsperiode hadden voorzien maar dat nog niet was toegewezen. Het is een goede zaak dat men op die manier wil komen tot een audit en tegelijk ook tot advisering van de sportclubs in functie van kwaliteitsverhoging en het versterken van de jeugdwerking. Dat mag echter niet geïsoleerd gebeuren : het moet worden ontwikkeld in een breed coherent plan.

Ik wil u uitnodigen om daar op een coherente manier aan te werken, samen met de leden. De CVP-fractie zal dan zeker bereid zijn daaraan mee te werken. Als we dan toch bezorgd zijn over de arbeidsmarkt : in sommige sectoren is er een tekort aan leerkrachten, in andere een overvloed. In de sector van de lichamelijke opvoeding zijn heel wat leerkrachten werkzoekend. Met andere woorden, daar bestaat een enorm potentieel aan gemotiveerde en gekwalificeerde mensen. Dit initiatief zou minstens even waardevol zijn als de vervangingspool waarvan sprake.

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte leden, mijn fractie deelt de bekommernis van de interpellant over de fysieke conditie van de Vlaamse jeugd. Die gaat er inderdaad op achteruit. De toenemende zwaarlijvigheid bij kinderen en jongeren is daar mijn inziens slechts een symptoom van. Er dringen zich dan ook

een aantal maatregelen op. Wij willen er drie voorstellen.

Indien men de fysieke conditie van onze kinderen en jongeren wil verbeteren moet men uiteraard beginnen in het basisonderwijs. Precies daar kan de interesse van de kinderen worden gewekt voor diverse sporten en sportclubs. Dit kan echter slechts op een goede wijze gebeuren indien men de uren lichamelijke opvoeding loskoppelt van het lestijdenpakket, naar analogie met de lessen godsdienst en zedenleer. Deze loskoppeling is prioritair, willen we ervoor zorgen dat alle kinderen in alle Vlaamse basisscholen op dezelfde degelijke manier lichamelijke opvoeding kunnen krijgen. Het is ook een essentiële voorwaarde wil men kunnen beantwoorden aan de wensen van de interpellant.

Om die fysieke conditie op te krikken moet het basisonderwijs minstens drie uur lichamelijke opvoeding per week bevatten. Dan kan men overwegen om van dat derde uur een keuze-uur te maken in een sportclub. Ik wil verwijzen naar de eindtermen lichamelijke opvoeding, die in de mogelijkheid voorzien om een voorkeursport te beoefenen. In dat opzicht kan de leerkracht LO deeltijds op school en deeltijds in de club worden ingeschakeld.

Mijns inziens volstaat het niet de leerkrachten LO deeltijds te detacheren naar de clubs. Wij pleiten voor een echte interactie tussen de scholen en de sportclubs. De leerkrachten moeten naar de clubs, maar de clubs moeten ook naar de scholen. Dan gaat het niet alleen over het uitwisselen van ervaring, trainers en leerkrachten : ook de respectieve infrastructures kunnen op dit ogenblik veel beter worden benut. In een vorige zittingsperiode heeft mijn fractie hierover een voorstel van resolutie ingediend, dat overigens door het parlement werd goedgekeurd. De infrastructuur van de clubs moet kunnen worden gebruikt door de scholen en vice versa. We dringen er nogmaals bij de minister op aan dat ze hier meer werk van zou maken.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, ik sluit me natuurlijk volledig aan bij het betoog van de heer Denys inzake het openstellen van onze schoolgebouwen voor de sportverenigingen. Er werd hier in dat verband vooral gesproken over de jeugdsport, maar ik wil dit wat breder zien. De gebouwen moeten eveneens worden opgesteld voor alle verenigingen die zich met recreatie bezighouden, dus niet alleen voor de jeugd, maar ook voor volwassen sportbeoefenaars, voor senioren.

Moreau

In de beleidsnota van de minister staat dat heel wat geld zal worden geïnvesteerd in de gebouweninfrastructuur. Het gaat hier over belastinggeld. Ik vind dat dit geld niet alleen bestemd moet zijn voor mensen die school lopen, maar ook voor anderen. Dan krijgen we een volledig gebruik van die investeringsgelden. Aansluitend daarbij zou het misschien ook goed zijn dat de parkings van de scholen zouden worden opengesteld voor auto's en andere vervoermiddelen. Zo kunnen we onmiddellijk de verbinding maken tussen onderwijs, verkeer, mobiliteit en veiligheid.

Dit leidt tot een steeds meer geïntegreerd beleid, waarbij die investering in de schoolinfrastructuur kan dienen voor diverse beleidsdomeinen. Men had het hier bijvoorbeeld reeds over de volksgezondheid. Er was ook sprake van vrijwilligheid, maar toch wil ik erop aandringen dat men het niet bij vrijwilligheid laat, maar dit decretaal vastlegt, zodat er regelgeving terzake bestaat. Men moet daarbij niet alles van de minister verwachten, als parlementsleden kunnen wij ook heel wat decretaal werk verrichten. Ik zal in elk geval actief meewerken aan minder, maar betere decreten.

De heer André Denys : Laat er geen misverstand over bestaan : mijn voorstel is gebaseerd op vrijwilligheid en vrijblijvendheid, niet op verplichte normering en regulering.

De voorzitter : Dat hadden we zo al begrepen. Vooraleer de minister antwoordt, geef ik nog kort het woord aan de heren Ramon, Martens en Van Dijck.

De heer Frans Ramon : Het voorstel bezit sterke punten. Een eerste betreft het openbreken van de onderwijswereld naar het bredere maatschappelijke gebeuren. We moeten ook de relatie onderneming-leraar bekijken en de relatie met het jeugdwerk. Het gaat dus om het debat over de nieuwe invulling van de rol van de leerkrachten.

Een ander sterk punt betreft de professionalisering en de betere omkadering van de sportclubs, wat een versteviging is van de inzet die heel wat leerkrachten nu al in hun vrije tijd opbrengen in clubs.

Tot slot heb ik een bedenking bij het opzet om via het scheppen van voorwaarden in te werken op de fysieke conditie van jongeren. Daarmee los je niet alles op. Het debat is ruimer : hoe gaan jongeren om met hun vrije tijd ? Is er plaats voor lichaams-

beweging ? Ook ouders en verenigingen moeten daarbij een stimulerende rol spelen.

De heer Luc Martens : Een jaar geleden hebben Vlaanderen en Nederland samen een studie gemaakt over de samenhang tussen waarden en sport. Fysieke conditie is belangrijk, maar het gaat over meer dan dat. Sport heeft ook te maken met het leren omgaan met het eigen lichaam, met het leren functioneren in een team, met het ontwikkelen van ascese, allemaal kwaliteiten die men in de samenleving nodig heeft. Ik beveel de minister en haar medewerkers aan om deze studie ter harte te nemen. Volksgezondheid is zeer belangrijk, maar sport moet in een breder perspectief worden geplaatst.

De heer Kris Van Dijck : De gemeenten moeten jeugdwerkbeleidsplannen opstellen en daarvoor baseren ze zich op een bevraging : zijn de jongeren actief in jeugdbewegingen, in sportclubs, et cetera ? Op het lokale niveau is dus al heel wat kennis aanwezig over de tijdsbesteding van de jongeren.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik hoop dat deze interpellatie de start betekent van een ruimer debat over school en sport. In geen geval willen we centralistisch optreden. De vrijwilligheid moet voorop staan. Bij dat debat zijn er heel wat betrokkenen : de scholen en de sportclubs natuurlijk, maar ook de gemeentelijke sportdiensten en het Bloso. Wie al jaren met sportopvoeding bezig is, mag niet buitenspel worden gezet.

Nu al bestaat de mogelijkheid voor leerkrachten lichamelijke opvoeding om een deeltijdse schoolopdracht te combineren met een deeltijdse opdracht in een sportclub of een gemeentelijke sportdienst. Dat heet dan verlof wegens opdracht in het belang van het onderwijs. Leerkrachten kunnen hun baan in het onderwijs dus halftijds of zelfs voltijds verlaten om bij een of andere organisatie in het belang van het onderwijs aan een project mee te werken. De leerkracht behoudt zijn statuut van benoemd leraar. Prestaties geleverd tijdens dit verlof worden gelijkgeschakeld met prestaties in het onderwijs. Bovendien kan de leerkracht het verlof zolang nemen als hij dienstjaren heeft.

Er bestaat ook een budgettaire regeling voor dit verlof : het departement onderwijs betaalt de wedde gewoon door en vordert een bijdrage terug van de sportclub of sportdienst.

Het spreekt vanzelf dat zo een gestructureerde uitwisseling slechts kan op basis van vrijwilligheid van

Vanderpoorten

de leerkracht zelf. De sportclub of sportdienst dient het verzoek om zulke detacheringen in, maar de inrichtende macht van de school waar de leerkracht is tewerkgesteld kan het verlof weigeren. Het verlof is immers geen recht. De inrichtende macht staat het verlof dus alleen toe als haar eigen schoolorganisatie maximaal verzekerd is. Het is begrijpelijk dat een school huiverachtig staat tegenover het detacheren van haar meest dynamische leerkrachten.

Bij de vorige interpellatie werd de problematiek bekeken in het licht van het lerarentekort. Dat is hier minder aan de orde. Aan afgestudeerden lichamelijke opvoeding is voorlopig geen gebrek. Mocht dit ooit veranderen, dan moeten we de detachering misschien opnieuw bekijken. De gemeenten kunnen in dit dossier een cruciale rol spelen, aangezien zij de aangewezen instantie zijn om op het lokale vlak behoeften en aanbod te inventariseren en te bundelen. Zij zijn dus niet de organisator, zij inventariseren, waarna het gesprek op gang komt met de mogelijke partners.

Ik sluit me graag aan bij de zorg van de interpellant dat het project alle jongeren in de scholen moet aanspreken. Onderwijs is niet op specifieke doelgroepen gericht, het is de enige organisatie die alle jongeren bereikt. Anderzijds kan onderwijs niet in zijn eentje de sportopvoeding van onze jongeren waarmaken. Aan alles hangt echter een prijskaartje, daarin treed ik de heer Van Nieuwerkerke bij.

De regering en het parlement moeten nu de prioriteiten vastleggen. Waar willen we voorrang aan geven? Is basiseducatie niet belangrijker dan sport? Zonder me hierover uit te spreken, wijs ik toch op de sociale opdracht van het onderwijs.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, u verwijst naar de prioriteiten in het budget. Die worden in de regering gelegd, niet in het parlement. Dat parlement maakt wat kabaal, maar volgt meestal de regering.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : De heer Martens doet me eraan denken dat sport niet vervat zat in de 7 miljard frank van de begroting.

Onderwijs doet wel wat op het vlak van sport. Men mag ten aanzien van de buitenwereld niet de in-

druk wekken dat er op dit moment nog niets is gebeurd. Ik geef wel toe dat het overal niet even intens gebeurt. Er zijn bijvoorbeeld vaste sporturen, hoewel er soms nog over wordt gediscussieerd of twee uren volstaan, en of het er geen drie moeten zijn. Minister Sauwens heeft dit op een bepaald ogenblik gesteld.

We moeten ons echter niet al te intensief met deze discussie bezig houden. De voorbije legislatuur is een inspanning gedaan in verband met de topsport-scholen. Ik ben het er mee eens dat in die scholen jongeren terecht komen die sowieso al gemotiveerd en geëngageerd zijn in sportbeoefening. Ook in de clubs bevinden zich al gemotiveerden. Het is de taak van het onderwijs om diegenen te motiveren die op dit moment te weinig worden betrokken bij het sportgebeuren.

Het is in het verleden al bewezen dat het voor de ontwikkeling van kinderen in het algemeen, dus ook op het geestelijk vlak, belangrijk is dat ze gezond zijn. Dat brengt me bij de aandacht voor de fysieke gesteldheid in het algemeen. Sport is meer dan alleen maar competitie of recreatie, het heeft ook te maken met gezondheid en fysieke conditie. Parallel aan deze discussie moeten we ons de vraag stellen of scholen op dit moment niet meer mogelijkheden hebben dan ze op dit ogenblik gebruiken. De heer Van Dijck heeft verwezen naar het vast stramien dat er nu minder is dan vroeger. We merken dat scholen heel vaak initiatieven nemen in verschillende richtingen zoals bos- of zeeklassen. Tijdens die weken kan een groot deel van de tijd bijvoorbeeld gespendeerd worden aan sport. Scholen kunnen creatiever zijn, er liggen meer mogelijkheden dan er nu worden genomen. Ze kunnen bijvoorbeeld afspraken maken met sportfederaties en op die manier sportdagen of -weken organiseren.

Dit debat moet ook intens gevoerd worden naar aanleiding van de discussie omtrent het kosteloos zwemmen. Tijdens de begrotingsbesprekingen is dit ook al aan bod gekomen. Een aantal leden heeft toen gezegd dat dit creatiever kan dan nu het geval is. Men moet dit niet wekelijks een uur organiseren, het kan ook anders worden ingevuld. Tegelijkertijd moet specialisten ook de vraag worden gesteld of men zich moet beperken tot het zwemmen en of het niet mogelijk is om ook andere sporten kenbaar te maken bij jongeren. Dit zou een weg kunnen zijn naar het aansluiten bij clubs. We moeten opletten dat we geen ongezonde concurrentie stimuleren tussen dingen die wij willen organiseren en initiatieven van de sportclubs. We moeten de sportclubs duidelijk zeggen dat we hen niet de pas

Vanderpoorten

willen afsnijden, maar dat we willen samenwerken en de clubs stimuleren.

Inzake de positie van de leraren lichamelijke opvoeding in het basisscholen beschikken deze scholen over een aantal mogelijkheden. Ik hoed me ervoor een aantal verplichtingen op te leggen, want we pleiten sterk voor autonomie. Dit neemt niet weg dat we er, zeker voor het basisonderwijs, voor moeten zorgen dat de leerkrachten een polyvalente vorming krijgen, die nu niet altijd duidelijk aanwezig is.

Ik verwijs naar de infrastructuur. Zowel in het regeerakkoord als in de beleidsnota wordt ervoor gepleit om de infrastructuur meer open te stellen, niet alleen voor sport, maar ook voor andere activiteiten van het verenigingsleven in het algemeen. Het gaat nu echter vaak om sportclubs die sportzalen van scholen gebruiken. We willen hiervoor stimulerende voorstellen doen. Er zijn heel veel scholen die dat nu al doen, en het gebeurt steeds meer. Dat is een goede evolutie. Voor de computerinfrastructuur ligt het iets ingewikkelder omdat het over delicatesse apparatuur gaat.

Het belangrijkste punt heeft de heer Ramon aangehaald, namelijk dat het debat moet worden opengetrokken naar andere elementen van het maatschappelijk leven. Het gaat om meer dan sport alleen, maar ook om vrije tijd, het openbreken van de school naar de maatschappij en het zorgen voor meer aansluiting op de maatschappij. Het gaat ook over het debat van de lerarenfunctie.

Ik wil concluderen door te zeggen dat minister Sauwens heel gevoelig is voor dit debat. Ik heb morgen met hem een afspraak over deze problematiek en over de elementen die in onze beide beleidsnota's staan. Dat kan de start zijn van een debat dat voor een groot gedeelte in het parlement kan worden gevoerd, zowel in de commissies voor Sport als Onderwijs. Het is aan ons om ook de link te leggen naar onderwijs. De eerste bakens moeten worden uitgetekend in deze twee commissies, waarna die verder moeten worden ingevuld.

We kunnen ons volledig scharen achter de bezorgdheid van de interpellant en degenen die zich hebben aangesloten. Ook voor ons is de sportieve opvoeding van jonge mensen erg belangrijk. Het moet geïntegreerd gebeuren. Het is zeer belangrijk dat men daar in de meer autonome scholen op een creatieve manier leert mee omgaan. Er hangt natuurlijk een prijskaartje aan. Ik zal met minister

Sauwens bespreken hoe dit zal worden verdeeld, hoe dit moet worden ingepast en wat het aandeel van de gemeenten daar in kan zijn. We moeten de gemeenten duidelijk maken dat het geen verplichting is die we hen opleggen, maar dat de gemeenten zelf het initiatief moeten nemen. Wij moeten slechts stimuleren.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, ik blijf met een dubbel gevoel achter. Enerzijds ben ik verheugd dat iedereen mijn stelling onderschrijft, zowel de oppositie, de meerderheid als de minister, maar anderzijds gaat het concrete resultaat niet verder dan dat ik gelijk krijg en we een breed maatschappelijk debat moeten voeren.

Tijdens de vorige legislatuur hebben we veel gedebatteerd. Voor de nieuwe collega's stel ik de erg interessante documenten ter beschikking uit onder andere de hoorzittingen. We hebben uitgebreid en breed maatschappelijk gedebatteerd over sport. Dat heeft geleid tot een Strategisch Plan voor de Sport, overgenomen door het regeerakkoord en ondersteund door iedereen. Het parlement heeft dus al de richting aangegeven. Het is dan ook de hoogste tijd dat dit concreet wordt ingevuld.

Ik heb met de flexibele opdrachten voor de leerkrachten LO willen aantonen hoe met weinig middelen het beste resultaat kan worden gehaald. Dit biedt zeker geen oplossing voor alles, maar het is een stap in de goede richting.

Mevrouw de minister, u zegt dat dit statutair kan, maar dat het op het terrein niet wordt ingevuld. Er schort dus iets. Men pleit hier nochtans voor vanuit de BVLO, een beetje het syndicaat van de leerkrachten LO. Er is dus interesse bij de leerkrachten, de gemeenten en sportclubs, maar toch gebeurt er niets. Er moet dan ook dringend werk worden gemaakt van dit concrete voorstel. Dit is inderdaad geen opdracht van onderwijs alleen. Het budget moet dan ook niet alleen van onderwijs komen, maar er moet samenspraak zijn met sport en volksgezondheid.

Ik kondig nu al een motie aan waarmee ik nogmaals een duidelijk signaal wil geven. Er moeten resultaten komen. Tijdens de vorige legislatuur werd steeds geschermd met het excuus van de spreiding van de bevoegdheden over verschillende ministers. Een trendbreuk met het beleid betekent ook dat er op een geïntegreerde wijze wordt samengewerkt tussen de verschillende departementen binnen eenzelfde regering. Sommige proble-

Denys

men situeren zich op federaal niveau, zoals bijvoorbeeld fiscaliteit. Waar ik om vraag bevindt zich op regionaal niveau, weliswaar verspreid over drie ministers. Als het niet kan dat 250 miljoen frank wordt verdeeld over sport, onderwijs en volksgezondheid, dan moet dit parlement reageren.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, ik deel de ontgoocheling en de strijdvaardigheid van de heer Denys. Ik ga wel niet akkoord met alles wat hij zegt. U zult zich herinneren dat het Strategisch Plan voor de Sport op een moeizame manier tot stand is gekomen omdat er een audit moest gebeuren en een behoefte-onderzoek. Dat was al meer dan 15 jaar niet meer gebeurd en we beschikten over weinig administratieve kracht. Er was enkel Bloso dat zelf betrokken partij was. Dat was ten aanzien van het plan niet steeds van goede wil, waardoor we zelf knowhow hebben moeten opbouwen. We zijn daar uiteindelijk in geslaagd. Er was toen versnippering en die is er nog altijd. Men heeft nu echter geen enkele reden meer om niet krachtig vooruit te gaan. Alle elementen liggen ter tafel, er is voldoende studiewerk verricht. De regering heeft ook gezegd dat er genoeg middelen zijn. Dit is een prioriteit, en ik hoop dat er snel vooruitgang wordt geboekt.

Ik kondig nu al aan dat in de komende weken een voorstel van decreet volgt over de hervorming van Bloso. Op die manier wil ik de regering helpen vooruitgang te boeken inzake sportbeleid.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : De heer Denys zegt dat er snel concreet werk van moet worden gemaakt. Ik ga daarmee akkoord, maar toch nuanceert hij de zaak onvoldoende. Ik had het over een decretale invulling, misschien is dat te sterk, maar een motie is toch ook materiële wetgeving. Zeggen dat iedereen het daarbij laat, klopt niet, want ik wil het daarbij niet laten. Als nieuwelingen in dit parlement worden we vaak onvoldoende gewaardeerd en gerespecteerd. Weet dat ik op politiek vlak toch wat ervaring heb en ik me dus niet zal laten doen.

De voorzitter : U hebt gelijk, mijnheer Moreau.

De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mijnheer de voorzitter, de minister is voorbijgegaan aan mijn vraag over de

loskoppeling van de uren LO uit het lestijdenpakket.

Minister Marleen Vanderpoorten : De scholen hebben op dat vlak autonomie. Ik ben niet van plan om dat op te leggen. U mag de scholen daarin ook niet onderschatten, want er zijn er die prachtige dingen doen. We moeten die meer in de kijker brengen, zodat de anderen hun voorbeeld volgen.

Ik wil de heer Martens nog iets zeggen. Tijdens de vorige legislatuur is dit debat nooit in de commissie voor Onderwijs gevoerd, het is beperkt tot de minister van Sport en de commissie voor Sport. Ik vind het dan ook al een hele vooruitgang dat het debat hier nu wordt gevoerd. Er moet niet opnieuw oeverloos worden gegalaverd, maar we moeten de kans krijgen om de twee richtingen in de kijker te zetten. Dat is de bedoeling. Ik vind het een hele stap vooruit dat ik morgen met minister Sauwens overleg ga plegen. Samen zullen we dan bepalen hoe het verder moet.

Dit is geen verhaal van onderwijs alleen of van sport alleen. Dat wilde ik vandaag precies benadrukken. Zolang er voldoende leerkrachten lichamelijke opvoeding zijn, kunnen we nagaan hoe ze zo flexibel mogelijk kunnen worden ingesteld. Als zich ooit een tekort voordoet, dan moeten we dit anders organiseren. Dit is voorlopig echter niet aan de orde. Alle elementen die vandaag aan bod zijn gekomen zijn zeer waardevol. Zodra de besprekingen met minister Sauwens een concretere vorm aannemen, zullen we daar in de commissie verslag van komen uitbrengen.

Ik verwijt sommigen dat ze een aantal zaken die gedurende jaren zijn misgelopen, nu op zes maanden rechtgetrokken willen zien. Dat is onmogelijk.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Denys werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de medewerking van scholen aan de prinselijke blijde intredes

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de medewerking van scholen aan de prinselijke blijde intredes.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de blijde intredes van het prinselijk paar gedurende de jongste maanden zijn waarschijnlijk niemand ontgaan. De media hebben ons er voldoende op gewezen.

Via een schriftelijke vraag heb ik vernomen dat de openbare omroep in december 1999 al 20 uur had besteed aan rechtstreekse uitzendingen daarvan. Daarbij konden we telkens vaststellen dat er een probleem was met de opkomst. Scholen moesten worden opgetrommeld om de aanwezigheid te versterken. Dat was onder meer het geval vorige maand bij de blijde intrede in de provincie Antwerpen. Het prinselijk paar bracht een bezoek aan Antwerpen, Herentals en Lier.

Bij die gelegenheid was het enthousiasme van de kinderen, die urenlang in de kou moesten staan wachten, niet bijzonder groot, vooral naarmate de dag vorderde. De reacties hierop waren dan ook niet positief. Volgens de Financieel Economische Tijd stonden honderden kleuters op bevel te verkleumen. Op de voorpagina van de Standaard stond een sprekende foto van een aantal verkleumde en beteuterde kinderen. Deze foto zorgde voor heel wat commentaar, zowel in de lezersrubrieken als bij de bevolking. Deze beelden waren ook te zien op de regionale zenders, onder meer op RTV.

Mevrouw de minister, hebt u er enig zicht op of deze activiteiten in de betrokken scholen een invloed hebben gehad op het ziekteverzuim? Ik heb vernomen dat een aantal verkleumde kinderen en oudere mensen moesten worden afgevoerd. Er is zelfs een sterfgeval geweest in Lier. Ik vraag me af wie in dergelijke gevallen verantwoordelijk is. Weet u welke scholen hun kinderen voor deze activiteiten hebben opgevorderd?

Misschien is er toch een positief aspect aan deze zaak. Ik citeer opnieuw uit de FET: 'Het lijkt weinig twijfel dat uit hun gelederen republikeinen zul-

len groeien'. Dat stemt me gelukkig, maar toch roepen dergelijke praktijken een aantal vragen bij me op. De beelden die we hebben gezien over de blijde intredes, vooral in Antwerpen, roepen de herinnering op aan andere beelden uit de afgelopen jaren. Die waren meestal afkomstig uit landen met een totalitair regime in Afrika, Oost-Europa of in China, waar mensen die het niet eens zijn met het regime extreem hard worden aangepakt, zelfs als dit op een vreedzame manier wordt getoond. Een aantal mensen werden weggevoerd naar een psychiatrische kliniek, zo blijkt uit het antwoord van de minister van Binnenlandse Zaken in het federaal parlement.

Er worden ook acties gevoerd waarbij mensen van wie men vermoedt dat ze het niet eens zijn met het regime, vooraf worden opgepakt en ingerekend. In het onderwijs gaat het dan over het verplicht toejuichen van niet-verkozen staatshoofden door schoolkinderen.

We leven gelukkig nog niet in een totalitaire staat, maar sommige beelden worden door buitenstaanders toch geassocieerd met totalitaire praktijken. Vindt u het gepast dat schoolkinderen voor dergelijke praktijken worden opgeroepen? Ik hoop dat dit niet het geval is, want het draagt niet echt bij tot de opvoeding van onze kinderen tot kritische burgers, noch tot het aankweken van een democratische ingesteldheid.

Het gaat hier over niet-verkozen staatshoofden die, in tegenstelling tot andere monarchieën in Europa, wel degelijk een politieke en maatschappelijke invloed hebben. In hoeverre strookt dit met de eindtermen in het onderwijs? Ik citeer uit een van de eindtermen uit het basisonderwijs: 'op een eenvoudige wijze kunnen uitleggen dat verkiezingen een basiselement zijn van het democratisch functioneren van onze instellingen'.

Ik meen dat deze praktijken indruisen tegen de filosofie van de eindtermen. Vindt u het geoorloofd dat kinderen uit de school worden weggehaald voor activiteiten die geen enkele pedagogische waarde hebben en zelfs ingaan tegen deze waarden? Worden ouders die wensen dat hun kinderen niet aan dergelijke evenementen deelnemen, vooraf op de hoogte gebracht van deze opvoedingen? Is dat ook telkens gebeurd bij de blijde intredes die al hebben plaatsgevonden? Kunnen ouders hun kinderen laten vrijstellen? Wordt in dat geval een alternatieve opvang georganiseerd door de schooldirecties? Werden de scholen die medewerking hebben verleend aan deze evenementen, verzocht dit te doen of deden ze dat op eigen

Van Nieuwenhuysen

initiatief? Zijn er ooit richtlijnen bezorgd aan de scholen in verband met dergelijke activiteiten?

Mocht dat niet zijn gebeurd, dan zou ik u willen vragen of u alsnog bereid bent om zulke richtlijnen uit te vaardigen.

Mijn slotvraag is heel algemeen. Meent u niet dat dergelijke activiteiten afbreuk doen aan de neutraliteit van het onderwijs?

De voorzitter : De heer Demeulenaere heeft het woord.

De heer Julien Demeulenaere : Mijnheer de voorzitter, ik heb alle respect voor de heer Van Nieuwenhuysen, maar hier wil ik niet te veel woorden aan verspillen. Als de scholen dit niet hadden gedaan, dan zouden we veel meer protest hebben gehoord dan nu van de heer Van Nieuwenhuysen en van enkele ouders. De overgrote meerderheid van de bevolking is wel gediend met deze initiatieven, die mijns inziens uitgaan van de scholen zelf.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, de vraag van de heer Van Nieuwenhuysen gaat over de blijde intrede in de provincie Antwerpen. Hij overdrijft wanneer hij het woord 'optrommelen' gebruikt. Er werd geïnformeerd bij de betrokken gemeentebesturen van Antwerpen, Herentals en Lier. Daaruit bleek dat in deze drie steden een aantal scholen zelf hadden aangeboden om aanwezig te zijn bij de blijde intrede.

Ik heb zelf ook het bezoek aan de provincie Antwerpen gevolgd. Het was heel koud, en het bezoek liep vertraging op in de loop van de dag. De mensen hebben, vooral dan in Lier, nogal lang moeten wachten. Met het koude weer was dat niet ideaal. Ik heb echter met een aantal mensen gesproken en daarbij is mij geen ontevredenheid opgevallen, ook niet bij de kinderen of bij degenen die volgens u verplicht werden daar zo lang te staan.

In het algemeen behoort het organiseren van een activiteit tot de autonomie van elke school afzonderlijk. Als die uitstap past in het onderwijs over politieke en juridische verschijnselen, heeft ook dit soort uitstappen een opvoedkundige waarde. Het behoort niet tot mijn bevoegdheid om hierover specifieke richtlijnen te verstrekken. Ik zal dat dus

ook niet doen. Er zijn algemene richtlijnen voor alle buitenschoolse activiteiten, en dit is er een van.

Ouders kunnen niet weigeren hun kind te laten deelnemen aan een activiteit die tijdens de normale lesuren plaatsvindt, tenzij ze argumenten aanvoeren die door de school worden aanvaard. Ik kan me voorstellen dat dit in dit geval kon gebeuren. Ouders kunnen wel via de bestaande inspraakorganen hun mening te kennen geven over het schoolbeleid inzake buitenschoolse activiteiten. Het departement Onderwijs beschikt niet over statistische gegevens over het ziekteverzuim van leerlingen, ook niet van die periode.

Aanwezigheid bij het bezoek van een prinselijk paar lijkt me geen inbreuk op neutraliteitsverplichtingen. Veel leerkrachten grijpen zulke bezoeken of gelegenheden aan om meer aandacht te besteden aan enkele staatkundige aspecten van ons land. Dit bezoek kan een gelegenheid zijn om de leerlingen op een aanschouwelijke manier uit te leggen wat een koninkrijk is, maar ook wat andere staatsvormen inhouden, en om te spreken over elementen zoals democratie en verkozen staatshoofden.

Het is niet omdat men met de kinderen naar dit evenement gaat kijken, dat men er zonder meer voorstander van is. Het kan juist een aanleiding zijn om in de klas de kinderen over een en ander uitleg te geven en met hen te debatteren, tegen de achtergrond van een aanschouwelijke realiteit die voor alle kinderen veel beter te begrijpen valt dan wanneer er geen aanleiding is.

De kinderen van Antwerpen, Herentals en Lier werden de dagen voor het bezoek geconfronteerd met allerlei berichten over dat bezoek en stelden er vragen over aan hun ouders en in de klas. Juist daarom paste het zo goed in een algemeen opvoedkundig gegeven. Mijnheer Van Nieuwenhuysen, u onderschat de leerkrachten als u denkt dat ze van zulke gelegenheden gebruik maken om zonder meer promotie te maken voor het koningshuis. Leerkrachten zijn veel ruimer van geest dan dat.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt gepreciseerd dat het initiatief uitging van de schooldirecties zelf. Dat zegt heel wat over de betrokken schooldirecties. U bent niet van plan terzake richtlijnen te verstrekken. U hebt geen bezwaren tegen het organiseren van zulke activiteiten. In tegenstel-

Van Nieuwenhuysen

ling tot wat de heer Demeulenaere heeft gezegd, heeft vooral het laatste bezoek negatieve reacties uitgelokt bij heel wat mensen. U mag hun aantal niet onderschatten.

Ik blijf vinden dat dit een aanfluiting is van de neutraliteit van het onderwijs. U zegt dat er van de gelegenheid gebruik wordt gemaakt om te spreken over andere staatsvormen. Misschien vat de meerderheid van de leerkrachten het inderdaad zo op, maar de kinderen worden ingeschakeld in een show. Dat roept twijfels op omtrent die kritische aanpak.

Het behoort blijkbaar tot de autonomie van de scholen om die activiteiten te organiseren. Behoort het ook tot de autonomie van schooldirecties om activiteiten te organiseren die ingaan tegen de eindtermen ? Hoe dan ook gaat de monarchie, zoals wij ze hier kennen, in tegen wat in eindterm 4.14 staat : ‘kunnen uitleggen op een eenvoudige wijze dat verkiezingen een basiselement zijn van het democratisch functioneren van onze instellingen.’ Welnu, de monarchie is een instelling die niet op een democratische wijze wordt verkozen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.15 uur.*
